

# “Ett leve för Sverige, vårt älskade fosterland”

En studie om hur den svenska monarkin väver in makt, genus och sexualitet i en nationell identitet.

Josefina Bäck

# Abstract

The aim of this thesis has been to examine how marriage is weaved into the Swedish national identity in national speeches held by King Carl XVI Gustaf of Sweden and how one could understand it through the monarchy's disciplinary power. The study has been inspired by a number of theories about gender, sexuality, power and nationalism. Those theories have then with help from Laclau & Mouffe's discourse theory been the framework for the analysis. The material has been four national day speeches held by King Carl XVI Gustaf on the years which his three children got married. The study concludes that marriage is a central part of the discourse because of the Kings way to make it a national concern. Though in contrast to this was the speeches from the year his son got married which when examined shows that the King, instead of talking about his son's marriage, talks about things like citizenship and the Swedish flag. Overall the study has also shown that the discourse is hegemonic and includes some internal discourse conflicts about who should be included in the nation.

Keywords: marriage, the King, disciplinary power and banal nationalism

Nyckelord: giftermål, H.M. Konungen, disciplinär makt och vardagsnationalism

# Innehållsförteckning

<b>1. INLEDNING</b> .....	<b>1</b>
1.1 BAKGRUND .....	1
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING.....	2
1.3 UPPSATSENS DISPOSITION.....	2
<b>2. FORSKNINGSFÄLT</b> .....	<b>1</b>
<b>3. TEORETISKT RAMVERK</b> .....	<b>4</b>
3.1 DEN KÖNADE NATIONEN .....	4
3.2 NATIONEN SOM DISCIPLINERANDE MAKT .....	4
3.3 SEXUALITETENS PLATS I NATIONEN.....	6
<b>4. METOD OCH METODOLOGISKA ÖVERVÄGNINGAR</b> .....	<b>8</b>
4.1 ETISKA ASPEKTER OCH SITUERING TILL FÄLTET.....	10
4.2 PRAKTISKT GENOMFÖRANDE.....	11
<b>5. MATERIAL</b> .....	<b>12</b>
5.1 URVAL OCH MOTIVERING.....	12
<b>6. ANALYS</b> .....	<b>13</b>
6.1 ÄKTENSKAPET SOM EN MYCKET VIKTIG HÄNDELSE.....	13
6.2 ÄKTENSKAPET SOM NÅGOT GLÄDJEFYLLT .....	17
6.3 NATIONEN SVERIGE SOM HUMANITÄR STORMAKT (OCH UTESLUTANDET AV ÄKTENSKAPET).....	20
<b>7. SLUTSATSER OCH SAMMANFATTANDE DISKUSSION</b> .....	<b>24</b>
<b>KÄLLFÖRTECKNING</b> .....	<b>27</b>
TRYCKTA KÄLLOR .....	27
DIGITALA KÄLLOR .....	28
LAGTEXT .....	29

# 1. Inledning

## 1.1 Bakgrund

5 § *Konungen eller drottning som enligt successionsordningen innehar Sveriges tron är rikets statschef. Lag (2010:1408).*

6 § *Regeringen styr riket. Den är ansvarig inför riksdagen. Lag (1976:871).*

Sedan 1976 står det skrivet i regeringsformens första kapitel att monarken inte har någon juridisk makt över den politiska styrningen i Sverige, även om monarken fortfarande enligt samma lag är rikets statschef. Monarkens juridiska makt är därmed obefintlig, samtidigt som monarken och de andra medlemmarna i Bernadotteätten (som Sveriges kungafamilj utgörs av) istället har en stor roll att personifiera Sverige som nation (Åse 2009, s. 46). De har som institution därför en informell makt med vilken de kan sätta normer i Sverige kring exempelvis äktenskap, barnafödande, svenskhet etc. (Åse 2009, s. 143). H.M. Konungen blir därför en person som "står över politiken" i och med att han framstår som obunden och opartiskt givet sitt uppdrag. Detta gör det således svårt för både politiker och allmänheten att kritisera H.M. Konungen, för att kritisera monarken skulle tolkas som en kritik mot nationen i sig (Åse 2009, s. 37–41). Att monarken besitter informell makt samtidigt som han rent juridiskt är maktlös är således den paradox som uppsatsen tar avstamp i.

Samtidigt som H.M. Konungen ses som opartisk, finns det flera exempel på när kungahuset och H.M. Konungen själv använt sin informella makt genom att t.ex. uttala sig kring politiskt laddade frågor. Exempelvis säger H.M. Konung Carl XVI Gustaf i sitt nationaldagstal från 1995 "*Vi får aldrig ge upp kampen, aldrig acceptera och legalisera narkotikan*" (Kungahuset, 1995). Ett annat exempel var när H.M. Konung Carl XVI Gustaf 2016 uttalade sig negativt om Nobelstiftelsens planer att bygga ett Nobelcenter i Stockholm, ett uttalande som blev medialt uppmärksammat (Expressen, 2016).

Uppsatsen ämnar därför att dekonstruera det givna för att ge en ny bild av svenska kungligheter och dess makt. Detta kommer att ske genom att närmare analysera hur man kan förstå offentliga tal som kommer från monarken. Mer specifikt undersöks vad det har för betydelse när monarken uttalar sig kring ämnen kopplade till något som oftast uppfattas som något privat såsom sexualitet

och genus. Till sist kommer det också undersökas vad dessa uttalanden får för tyngd när det kommer från någon med informell makt samt vad detta gör med den övergripande diskursen.

## 1.2 Syfte och frågeställning

Denna uppsats syftar till att undersöka hur föreställningar om nationen generellt samt föreställningar om hur giftermål mer specifikt manifesteras och reproduceras genom dessa sorters offentliga tal. Uppsatsen ämnar vidare att analysera sambanden mellan föreställningarna nation, giftermål, makt och sexualitet i H.M Konung Carl XVI Gustafs anföranden samt om dessa förändras över tid och plats. Detta görs genom att undersöka högtidstal som H.M. Konung Carl XVI Gustaf har hållit de år som hans barn har gift sig (2010,2013,2015).

- Hur vävs kungligt äktenskap in i en nationell identitet i de nationaldagstal som H.M. Konung Carl XVI Gustaf<sup>1</sup> har hållit de år som hans barn har gift sig? Hur förstås detta gentemot monarkins disciplinerande makt?

## 1.3 Uppsatsens disposition

Uppsatsen består av sju kapitel. Det första kapitlet introducerar uppsatsens ämne, frågeställning och disposition. I det andra kapitlet introduceras ett axplock av det forskningsfältet som uppsatsen inspireras av och tar avstamp i. I det tredje kapitlet beskrivs uppsatsens teoretiska ramverk genom underkategorierna: Den könade nationen, Nationen som disciplinerande makt och Sexualitetens plats i nationen. Vidare i det fjärde kapitlet beskrivs den valda metoden diskursteori och studiens metodologiska övervägningar, såsom situering till fältet och etiska reflektioner. I det femte kapitlet presenteras sedan studiens material och ett resonemang kring urval förs. Det sjätte kapitel består av studiens centrum: analysen, där analyseras materialet och sätts i kontext till uppsatsens teori, metodologi och tidigare forskning. Studien avslutas sedan med kapitel sju där en sammanfattning av analysen görs samtidigt som slutsatser också dras kring vad studien kommit fram till och till slut var andra forskare kan ta vid för att bidra med ytterligare klarhet i de aspekter denna studie inte besvara.

<sup>1</sup> Vidare i uppsatsen kommer jag referera till H.M. Konung Carl XVI Gustaf till endast H.M. Konungen

## 2. Forskningsfält

I följande kapitel kommer det att redovisas ett urval av det forskningsfält som uppsatsen intresserar sig för. Det finns en rik flora av forskning som berör kungligheter kopplat till kön, genus, sexualitet, giftermål och nation. I denna översikt av forskningen kommer det dock endast att redovisas en bråkdel av all denna forskning givet uppsatsens omfång. Jag har därför fokuserat på verk som specifikt avhandlar den svenska kungafamiljen, men med ett undantag från en artikel som endast beskriver svensk nationsskapande utan koppling till det svenska kungahuset.

En stor del av forskningen jag använder har sin grund i en medieanalys. Även om jag inte kommer att analysera medier i min uppsats anser jag dock att dessa studier har viktiga och intressanta bidrag för att förstå hur monarkin talas om och representeras i media. En av de forskare som har intresserat sig för detta är Hillevi Ganetz. Hon beskriver i sin artikel *Drottningens kropp och vetenskapens pris* (2017) hur den svenska drottningen framställs av svensk media under 24 tv-sändningar av nobelbanketten. Ganetz drar bland annat slutsatsen att H.M. Drottningen blir en symbol för vad svenskhet och kvinnlighet är, eftersom hennes kropp systematiskt kommenteras av medierna (Ganetz 2017, s. 45). Vidare dras slutsatsen att kvinnliga forskare på nobelbanketten i förhållande till drottningen blir ett *abjekt*, ett sorts tredje kön som varken passar in i mallen för hur en kvinna eller man bör vara under en nobelbankett. Detta tar sig bland annat uttryck genom att de kvinnliga forskarna blir mer än ett objekt för kamerorna när de får pris för deras vetenskapliga arbete samtidigt som det inte passar in som den typiska (manliga) forskaren. Detta leder till slut att de kvinnliga nobelpristagarna hamnar mellan stolarna i nobelbankettens snäva normer kring hur en forskare bör vara (Ganetz 2017, s. 48).

En annan forskare som likt Ganetz har intresserat sig för medias bild av kungligheter är Anna Adeniji. Hon beskriver i sin text *Royal love: Gender, power, and national identity in the Swedish crown princess wedding* (2013) en detaljerad och utförlig bild av hur media porträtterade Kronprinsessan Victorias bröllop med Daniel Westling 2010. Kapitlet kommer fram till flera slutsatser kring hur media och allmänheten porträtterade paret innan de skulle gifta sig. Adeniji tar till exempel upp paradoxen kring att Sverige ses som ett land med jämlik monarki i och med sin könsneutrala successionsordning, samtidigt som H.M. Konungen var tvungen att godkänna Kronprinsessans förlovning med Daniel Westling, vilket i sig är en ojämlik handling som befäster kvinnans underordning (Adeniji 2013, s.54). Adeniji beskriver vidare hur dåvarande statsministern

Fredrik Reinfeldt uttalade sig kring förlovningen. Reinfeldt beskrev bland annat till media sin glädje över att kärleken äntligen har segrat i och med att H.M. Konungen har beviljat förlovningen, Reinfeldt beskrev också hur detta är en glädje som delas av hela svenska folket. Adeniji menar att Reinfeldts uttalande och den mediala debatten i sin helhet kring bröllopet bidrar till främst två saker. För det första att kärlek ses som något alla kan relatera till och att det därför görs till ett glädjeämne vilket i sin tur gör det svåråtkomligt att kritisera, för det andra blir kungafamiljen genom dessa uttalande mer folkliga vilket suddar ut hierarkierna mellan dem och vanliga medborgare (Adeniji 2013, s.60).

Vidare kan man också härleda forskning inom det område uppsatsen tar avstamp i till teoretisering kring kön och nation, vilket också är en av de analytiska problem som min uppsats intresserar sig för. I artikeln *Kön och nation i vardag och vetenskap* (2007) av Maria Jansson, Cecilia Åse och Maria Wendt beskrivs och analyseras det hur man kan förstå kön inom nationens ramar genom metoden minnesarbete, där den levda erfarenheten står i fokus. Jansson et al drar bland annat slutsatsen att kvinnor utsätts för en dubbelhet inom ramen för nationen. Detta tar sig uttryck främst genom att de å ena sidan förkroppsligar nationen samtidigt som deras arbete och görande inom nationen osynliggörs. I kontrast till att männens arbete i större utsträckning applåderas och höjs upp i nationens namn (Jansson et al 2007, s.255). Vidare dras också slutsatsen att kvinnan därför samtidigt som hon förkroppsligar nationen också tenderar att bli ett objekt inom den, något som också ligger i linje med etablerad feministisk forskning (Jansson et al 2007, s.255).

En studie som också behandlar uppsatsens intresse är *Monarkins makt: nationell gemenskap i svensk demokrati* (2009) där Cecilia Åse både beskriver hur den svenska monarkin fungerar rent juridiskt samtidigt som Åse också analyserar hur monarkin förhåller sig till giftermål, familjen och nationen. Åse drar ifrån detta bland annat slutsatser kring hur den svenska kungafamiljen gång på gång sätter in sig in i och skapar en nationell gemenskap. Detta sker bland annat genom hur deras bröllop, graviditeter, födelsedagar etc. blir en nationell samlingspunkt och angelägenhet (Åse 2009, s. 92). Åse drar vidare slutsatsen att det har skapats ett slags nationellt heterosexuellt begär kring främst drottningen, vilket tar sig uttryck främst genom hur hon har porträtterats i media och årsböcker etc. (Åse 2009, s. 236–237). Ett extra tydligt exempel på detta är det kungliga bröllopet 1976, där fokus i populärkulturen främst var att framställa drottningen som nationens nya drottning och inte bara monarkens nya hustru (Åse 2009, s. 143). I boken kommer Åse till sist fram till hur nationen skapas genom subtila moment snarare än stora gester. Nationen är därför snarare en produkt av sin historia där nationella föreställningar är så djupt inramande att vi oftast inte lägger

märke till dem. Detta leder till vad Åse kallar för en sorts vardagsnationalism baserat på Michael Billigs begrepp banal nationalism (Åse 2009, s. 136).

Till sist vill jag också lyfta avhandlingen *Den nationella modern - moderskap i konstruktion av svensk nationell gemenskap under 1900 första hälft* (2002) av Charlotte Tornbjer. Avhandlingen berör många punkter som är relevanta för studien, i synnerhet hennes resonemang om kungaparet och dess koppling till makt och genusordningar. Tornbjer drar bland annat slutsatsen att kungen och drottningen i Sverige konstrueras och ses som föräldrar för hela nationen utifrån den rådande diskursen (Tornbjer 2002, s.163). Vidare drar Tornbjer slutsatsen att framför allt det nationella moderskapet som drottningen besitter har två patriarkala dimensioner. Dessa tar sig uttryck främst genom att man ska uppträda med värdighet och ståtlighet t.ex. genom att ha rätt kläder på sig, detta syns också genom att drottningen får en landsmoderstatus där hon både ska vara moder åt svenska folket men också i sitt eget hem genom hennes husmoderliga arbetssysslor (Tornbjer 2002, s. 138–140).

Som ovan beskrivits ser ni nu att forskningen som denna uppsats tar avstamp ur ett brett fält av forskning, allt från statsvetenskaplig, medie- och kommunikation, historisk etc. Detta bör dock inte ses som något onormalt eller ofördelaktigt. I och med att genusvetenskapen inte har sin grund i en disciplin utan bör ses som en produkt av både politisk kamp och idéer från olika discipliner blir det därför också en självklarhet att forskningsfältet färdas mellan olika discipliner (Lykke 2009 s.22–24).



### 3. Teoretiskt ramverk

I detta kapitel kommer studiens teoretiska ramverk att presenteras. Jag har valt att dela upp den i tre delar: Den könade nationen, nationen som disciplinerande makt och sexualitetens plats i nationen. Efter varje del kommer också en motivering och förklaring av vilken del av teorin som kommer användas i studiens sjätte kapitel, analysen.

#### 3.1 Den könade nationen

I *Gender & Nation* (1997) av Nira Yuval-Davis beskrivs det ur flera synvinklar sambandet mellan nation och genus. Yuval-Davis teoretiserar och beskriver bland annat hur kvinnan har en central del i att föra nationen vidare i och med att nationen är beroende av att den hela tiden reproduceras och förs vidare, primärt via barnafödande (Yuval-Davis 1997, s.29). Yuval-Davis undersöker också hur kvinnor ofta får representera det nationella, detta tar sig bland annat uttryck genom att kalla ett land för t.ex. Moder Svea (Yuval-Davis 1997, s. 45). Kvinnor representerar också nationen genom den kulturella sfären där kvinnorna i hög grad förkroppsligar det gemensamma (Yuval-Davis 1997, s. 67). Detta tar sig uttryck bland annat genom hur kvinnor får stå för kulturens så kallade ära. Bland annat på grund av att kulturen också reglerar vad som är en "riktig man" och "riktig kvinna" inom nationen (Yuval-Davis 1997, s. 67). Till detta bör tilläggas att kulturen inte är något entydig och hegemonisk i och med detta, utan att kvinnor i synnerhet har en ambivalent relation till kulturen i många fall. Detta menar Yuval-Davis syns bland annat genom **medborgarskap** vilket är en viktig nations markör men som också är komplex då man givetvis kan ha flera medborgarskap eller inget. En annan av de aspekter som gör medborgarskapet komplext är att det är något som både kan införskaffas helt frivilligt men också är något tvingande när man t.ex. föds in ett land. Medborgarskap öppnar därför också dörren för civila rättigheter såsom t.ex. rösträtt samtidigt som den skapar kulturella moraliserande begränsningar i och med nationens kulturella ram (Yuval-Davis 1997, s. 84–90). I denna uppsats kommer således både **medborgarskapet** och **kvinnan som representant för nationen** vara väsentliga delar i min analys.

#### 3.2 Nationen som disciplinerande makt

I *Normal Life* (2015) av Dean Spade beskrivs begreppet **disciplinär makt**, ett begrepp som först har myntats och utvecklats av Michel Foucault. Spade förstår disciplinär makt som en kraft vilket

leder till att vi följer normer. Denna så kallade kraft kan man främst härleda till samhället och våra allmänna attityder men också från institutioner såsom skolor, sjukvården och samhällsvetenskaplig forskning (Spade 2015, s. 52–53). I denna uppsats kommer jag också att tolka det som att kungamakten kan ses som en disciplinär makt i och med att de på ett sätt i Sverige är en institution liknande de som Dean Spade tar upp i sin forskning. Att kungahuset i Sverige är en institution i sig finns flera exempel på, allt från dess inflytande på Svenska akademien till att utnämna diverse företag till så kallade “hovleverantörer”. Allt ovan nämnts är anledningarna till att det är rimligt att klassa kungamakten som en disciplinerande makt i Sverige. Vidare ger Spade många exempel på hur disciplinär makt skulle kunna se ut, bland annat genom att skapa normer kring hur en “riktig man” eller “riktig kvinna” ska vara eller inte vara. Spade menar att vi gör detta för inte bli stämplad som onormala eller sjuka av varandra eller till sist av staten (Spade 2015, s. 53). Spades poäng här är att om heterosexualiteten blir normen i ett samhälle blir homosexualitet till motsatsen, ”den andra”; om heterosexuella är friska blir således homosexuella sjuka eftersom de två grupperna målas upp som varandras motsatser (Spade 2015, s. 54).

En annan framträdande forskare som också har inspirerats av Michel Foucaults teoretiska begrepp **disciplinär makt** är Fanny Ambjörnsson som skriver i boken *Vad är queer?* (2016) att disciplinär makt i dagens samhälle fungerar som en inneboende rädsla för att inte passa in, vilket i sin tur gör att befolkningen anpassar sig till normen (Ambjörnsson 2016, s.42). Den disciplinära makten är således både förtryckande och produktiv eftersom den är en väsentlig del av hur våra identiteter skapas, den är med oss varje dag och i varje rum och skapar oss till dem vi är, både när det gäller negativa och positiva aspekter (Ambjörnsson 2016, s.42–43). I denna uppsatsen kommer därför disciplinär makt att användas för att förstå H.M. Konungens roll och makt kopplat till mitt metodologiska begrepp subjektsposition. Begreppet kommer också användas för att förstå hur kungafamiljen och H.M. Konungen fungerar som en normerande makt gentemot befolkningen och hur detta kan komma att ta sig uttryck i studiens material.

Ett annat exempel på hur man kan förstå nationen och dess makt är genom begreppet **banal nationalism** som Michael Billig beskriver i sin bok under samma namn. Banal nationalism eller vardagsnationalism som det kallas på svenska redogör Billig för i boken, där begreppet beskrivs bland annat som ett sätt för att förstå flaggan och dess betydelse för nationen. Billig beskriver också hur vardagsnationalism tar sig uttryck i media genom bland annat uttryck som “vi” och “oss”, något som skapar en nationell tillhörighet. Billig beskriver också att leta efter dessa små nationalistiska tendenser är viktigt, för att det också för oss att upptäcka någon om oss själva och vår identitet.

“Vi” betyder mycket mer än att referera till ett stycke landmassa som utgör en nation; det refererar också till kulturella, politiska och religiösa normer genom att tala till folk som om de vore en kategori (Billig 1995, s.175). Billig beskriver vidare hur nationalism finns där och uttrycks sparsamt och subtilt i och med att det är en hegemoni, det vill säga en företeelse som är så djupt inrotad i samhället att den går obemärkt förbi (Billig 1995, s. 176). Det bör tilläggas att denna uppsats inte intresserar sig för nationalism per se, utan att denna teorin kommer vara hjälpsfull för att se hur de nationalistiska tendenserna förekommer och flyter obemärkt förbi främst i den kungliga äktenskapsdiskursen. I fortsättningen använder jag översättningen **vardagsnationalism** för att referera till Billigs engelska begrepp.

### 3.3 Sexualitetens plats i nationen

I *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion* (2007) av Judith Butler beskrivs begreppet **heterosexuella matrisen**: ett begrepp som syftar på att förstå hur kvinnor och män kategoriseras och förs in i en heterosexuell ordning genom normer kring hur man bör vara kvinna och man (Butler, 2007). Mer specifikt menar Butler att denna heterosexuella matris uppstår främst på grund av rådande normer kring hur kvinnor och män bör vara där heterosexualitet är en central del för att vi ska förstå kategorierna kvinna och man. Den heterosexuella matrisen går alltså hand i hand med rådande genussystem. Om en individ skulle avvika från denna norm förstås individen som onormal både när det gäller sexualitet och genus. En person som t.ex. är homosexuell blir alltså klassad som sjuk och onormal för att hen inte passar i den heterosexuella matrisen samtidigt som den inte ses som en “riktig kvinna/man” (Butler 2007, s.235–236). Den heterosexuella matrisen är därför fundamental för att förstå både genus och sexualitet för att de enligt Butler är så tätt sammanvävda att de blir en omöjlig ekvation att förstå dem som enskilda komponenter (Butler 2007, s. 67–69).

I denna uppsats kommer också denna matris förstås genom rastret där monarken i Sverige måste få både tillåtelse av den politiska makten (regeringen) och dess överhuvud (H.M. Konungen i detta fall) för att få ingå i ett äktenskap. Det bör också tilläggas att monarkin i Sverige är byggd på reproduktion och heterosexualitet. Det syns primärt genom att monarkin skulle avskaffa sig själv i fall inga fler arvingar föddes, vilket blir tydligt i Successionsordningen (1810:0926) §1 genom skrivelsen att Sveriges monark endast får tillhöra Jean Baptiste Bernadottes släkte. Mot bakgrund till detta gör det därför heterosexuella matrisen både mer relevant och speciell att analysera gentemot mitt material.

Man kan också förstå sexualitetens plats i nationen genom den mer specifika teorin från avhandlingen *Den nationella modern: Moderskap i konstruktion av svensk nationell gemenskap under 1900-talets första hälft* (2002) av Charlotte Tornbjer som beskriver hur kungen och drottningen i Sverige blir **nationens symboliska föräldrar** (Tornbjer 2002, s. 163). Detta sker bland annat genom att både kungen och drottningen under den aktuella tidsperioden vävs in i den nationella diskursen kring familjeideal vilket med därför skapar ett överordnat ideal kring hur man bör agera som föräldrar (Tornbjer 2002, s. 162–164). Tornbjer exemplifierar detta genom att peka på när den så kallade ”Hagafamiljen” som utgjorde idealet för barnafödande. Drottningen blev då utmålade som idealet för både omvårdnad och vänlighet samtidigt som kungen blev landsfader (Tornbjer 2002, s.163). Vidare menar Tornbjer att dessa ideal kunde fortskrida främst på grund av kungafamiljens status i skvallerpressen, vilket hjälpte till att suddas ut linjen mellan deras privata och offentliga liv (Tornbjer 2002, s.164). Som nu ovan beskrivits ger studien följaktligen ett unikt verktyg för att förstå hur genus och familjeideal skapas inom ramen för en nationell diskurs, vilket därför gör den relevant för min studie främst genom dess att förståelse för kungaparet som **nationens symboliska föräldrar**. Till sist bör det påpekas att som tidigare nämnts och som det framgår av i titeln härstammar Tornbjers studie från en historisk kontext. Med detta i beaktning anser jag ändå att studien är värd att inkorporera i mitt teorikapitel i och med dess relevans för mitt material och syfte.

## 4. Metod och metodologiska övervägningar

Den metodologiska inriktning för denna uppsats inspireras av Laclau och Mouffes diskursteori (1985) som kommer att användas genom Bergströms och Boréus (2012) tolkning av den. Metodologin kommer sedan i sitt praktiska genomförande också inspireras av Winter Jørgensen & Phillips (2000) och hur de använder dekonstruktion som ett komplement till diskursteori för att till fullo kunna undersöka diskursen. I följande kapitel kommer därför metoden att beskrivas för läsaren genom begrepp. Kapitlet kommer sedan avslutas med en diskussion kring metodologiska övervägningar främst med fokus på etiska aspekter men också kring min situering till mitt material och forskningsfält.

Bergström och Boréus förklarar att Laclau och Mouffes diskursteori utgörs till stor del av lingvistiska element där stor vikt läggs på ordens betydelse i texten. Detta lingvistiska tankesätt kopplas därefter ihop med en poststrukturalistisk tanketradition influerat av bland annat Jacques Derrida och hans teorier kring dekonstruktion (Bergström & Boréus 2012, s. 364–365). Till sist vilar Laclau och Mouffes diskursanalys på en marxistisk idétradition, vilket går att utläsa bland annat genom dess sätt att beskriva konflikt som en central del av diskurser. Dock bör det förtydligas att Laclau och Mouffes begrepp konflikt skiljer sig mot den marxistiska teoribildningens klasskonflikt, även om de inspireras från den strömningen (Bergström & Boréus 2012, s. 369).

För att kunna omvandla dessa övergripande tanketraditioner och idéer till något konkret utgörs Laclau och Mouffes teoribildning av en omfattande begreppsapparat. Jag kommer därför att nedan beskriva Laclau och Mouffes metod begrepp för begrepp samt genom texten ge exempel på hur några begrepp kommer att kunna användas i mitt analytiska arbete.

Till att börja med består diskurser av **tecken**, vilket är ord såsom klänning, slott, medalj etc. (Bergström & Boréus 2012, s. 365). Dessa tecken sätts sedan i olika betydelser genom olika begrepp, om vi börjar med **element** som är ett tecken vars betydelse är mångbottnad i och med att den utsätts för genomgående drabbning kring dess “verkliga” betydelse (Bergström & Boréus 2012, s.365). Vidare så finns det sedan tecken som låser diskursen och därför blir en slags motsats till ovanstående, detta kallas **moment** vilket innebär en låsning inom diskursen, vilket sker när ett eller flera tecken inom diskursen låses fast och därför begripliggörs på ett entydigt sätt (Bergström & Boréus 2012, s. 365), vilket man i mitt material kan förstå som Sverige. Genom begreppet

**ekvivalenskedja** kan man sedan visa hur vissa tecken är kopplade till varandra (Bergström & Boréus 2012, s.367), vilket man ser bland annat när H.M. Konungen pratar om äktenskap, familj, vänner, glädje och sommar i nationaldagstalet från 2013.

Runt alla de begrepp som jag hittills beskrivit finns dock en kärna i diskursen som kallas **nodalpunkt**. Det är navet i diskursen ditt alla tecken kan härledas på ett eller annat sätt och utan en nodalpunkt skulle inte diskursen se ut på samma sätt (Bergström & Boréus 2012, s. 367), exempelvis har jag identifierat Sverige som nodalpunkt i mitt material. Tätt sammankopplat till nodalpunkten finner man sedan **mastersignifikant** vilket är ett begrepp för överordnade tecken i diskursen (Bergström & Boréus 2012, s. 367), vilket i mitt material kan förstås som äktenskap. Det finns också det som kallas **myter** som är ett tecken som bidrar till särskilt identitetsskapande, som i mitt material syns genom tecknen svensk och förälder (Bergström & Boréus 2012, s. 366).

Till sist vill jag ta upp den delen av Laclau och Mouffes diskursanalys som extra tydlig går att koppla till den marxistiska teoribildningen. Det första begreppet som är centralt här är **antagonism** vilket kan sammanfattas som diskursens konflikt, detta begrepp kan förstås som tätt sammankopplat till element som beskriver och begripliggör konflikter inom och utanför diskursen (Bergström & Boréus 2012, s. 369). Motsatsen till antagonism kan förstås utifrån begreppet **hegemoni** vilket kan beskrivas som en stabil diskurs vilket råder mycket lite konflikt kring (Bergström & Boréus 2012, s. 372). Vidare kan man också se spår av marxismen genom begreppet **subjektposition** vilket är ett begrepp som används för att beskriva hur en människas maktposition i samhället möjliggörs och begränsas (Bergström & Boréus 2012, s. 372). I detta fall skulle man kunna se att H.M. Konungen innehar en speciell subjektposition givet hans uppdrag att representera Sverige, vilket både möjliggör och begränsar vilka uttalande han kan göra. Till sist härleds begreppet **rubbning** till den marxistiska idétraditionen. **Rubbning** kan beskrivas som en omfattande förändring i diskursen pga. t.ex. en stor händelse (Bergström & Boréus 2012, s. 370).

Till sist vill jag tillägga att diskursteori som helhet kan beskrivas genom fler begrepp än de jag presenterat i detta avsnitt, men det är dessa begrepp som kommer vara till nytta i studiens analys, vilket också är varför jag presenterar exakt dessa.

## 4.1 Etiska aspekter och situering till fältet

I och med att den forskning jag bedriver i denna uppsats inte har någon direkt koppling till en människas privatliv via t.ex. intervjuer eller observationer handlar mina etiska avvägningar snarare om att redovisa mina källor, genom att visa dess relevans och etiska aspekter. De källor som jag har valt och redovisa i mitt materialkapitel är tagna från kungahuset.se vilket är hovets officiella hemsida där all information om svenska kungahuset samlas, vilket gör att jag tolkar den som en tillförlitlig källa. Att det är en officiell och öppen hemsida gör det också förenligt med Vetenskapsrådets etiska riktlinjer för öppenhet (Vetenskapsrådet 2017, s. 42). I och med att min uppsats inte ämnar undersöka varken H.M. Konungen eller någon annan i kungafamiljen som privatpersoner anser jag därför inte heller att det är olämpligt att jag använder mig av talen i och med att det är offentligt material och att H.M. Konungen har utfört dem i tjänsten som Sveriges statschef.

En annan viktig etisk aspekt som blivit tradition inom feministisk och genusvetenskaplig forskning är att kritiskt förhålla sig till sin kunskapsproduktion på olika sätt (Lykke 2009, s.19). Den traditionen som jag förhåller mig till i denna uppsatsen härstammar från idén om att all kunskap bör vara **situerad kunskap** – en idé som härstammar från Donna Haraways diskussioner och kritik av tanketraditionen att all kunskap kan nås från en objektiv grund. Situerad kunskap som begrepp betyder således att all kunskap som produceras bör förstås genom sin kontext och forskarens roll bör därför vara reflexiv till både sin kunskapsproduktion och sin position till sitt eget forskningsfält. Det betyder dock inte i sin tur att denna sorts kunskapsproduktion inte kan vara användbar för den stora massan, tvärtom är det just denna position som öppnar upp dörrarna till en transparent och fördjupad kunskap (Haraway, 2003). Vilket också är varför jag väljer att använda mig att detta begrepp/tankesätt i denna uppsats.

Med det sagt bör jag därför medge att min "relation" till det som jag ska studera är till synes ganska unik. I och med att jag under två somrar arbetade på Kaffetorpet, ett café beläget precis bredvid det svenska kungaparets privata sommarhus Solliden. Jag har således stött på och pratat med både H.M. Konungen och H.M Drottningen ett flertal gånger då det är dem som bestämmer t.ex. menyn, inredningen etc. på kaféet. Jag har även dansat runt midsommarstången med H.M. Konungen, pratat med honom om hans intresse för kameror m.m. i anslutning till att kungaparet höll en liten midsommarfest för hela personalen. Dessa erfarenheter bidrar således till att jag ser kungaparet annorlunda än resten av befolkningen, för mig är dem inte någon i periferin som man ser på TV

ibland, utan riktiga “vanliga” personer. Även om jag inte *tror* att detta kommer ha någon inverkan på mitt analytiska arbete i denna uppsats anser jag dock att det är viktigt att påpeka i och med mitt reflexiva epistemologiska arbetssätt som jag beskrev innan genom begreppet *situerad kunskap* (jmf t.ex. Olovsson 2014).

## 4.2 Praktiskt genomförande

I min analys kommer jag använda mig av ovanstående metod genom de begrepp som jag ovan har redogjort för, men också genom att göra en dekonstruktion av den rådande diskursen som jag studerar. En dekonstruktion kan förstås som ett tillvägagångssätt för att förstå diskursens ur ett nytt ljus genom att studera dess innehåll och beskriva vad det givna mönstret i diskursen har för konsekvenser (Winter Jørgensen & Phillips 2000, s. 56). Rent praktiskt kommer en dekonstruktion inom diskursen jag studerar bestå av att bland annat montera ner både tecknen äktenskapet och Sverige för att förstå dem ur ett nytt teoretiskt ljus. Det kommer också handla om att peta i det givna inom diskursen som oftast inte ifrågasätts såsom ordval eller kontextualiseras. Med detta sagt bör det tilläggas att även jag som skriver analysen givetvis befinner mig inom en diskurs och därför aldrig kommer kunna gå helt bortse från den. Istället för att blunda för detta hoppas jag istället att min situering i denna uppsats kommer göra att min analys tolkas och skapar mer transparens.



## 5. Material

I följande tabell presenteras vilka tal som kommer att analyseras i uppsatsen. Alla tal är nationaldagstal.

Titel på talet	Tal i förhållande till H.M. Konungens barns giftermål	Källa	Antal ord
H.M. Konungens tal på Skansen den 6 juni 2010	Kronprinsessan Victoria gifte sig 19 juni 2010	<a href="#">HM Konungens tal på Skansen den 6 juni 2010 - Sveriges Kungahus</a>	870 ord
H.M. Konungens tal på Skansen den 6 juni 2013	Prinsessan Madeleine gifte sig 8 juni 2013	<a href="#">HM Konungens tal på Skansen den 6 juni 2013 - Sveriges Kungahus</a>	779 ord
H.M. Konungens tal i Örebro den 6 juni 2015	Prins Carl-Philip gifte sig 13 juni 2015	<a href="#">HM Konungens tal i Örebro den 6 juni 2015</a>	534 ord
H.M. Konungens tal på Skansen den 6 juni 2015	Prins Carl-Philip gifte sig 13 juni 2015	<a href="#">HM Konungens tal på Skansen den 6 juni 2015</a>	677 ord
Totalt			2860 ord

### 5.1 Urval och Motivering

Det kan i första anblick verka förvånande att inte H.M. Konungens brölloptal till hans barn analyseras i denna uppsats. Den enkla anledningen till detta är att Prinsessan Madeleines bröllop inte var offentligt och att man därför inte har publicerat något tal ifrån det bröllopet. I och med detta blev därför nationaldagstalen istället en given gemensam nämnare på grund av det korta tidsspännat mellan nationaldagen och samtliga bröllop. Nationaldagstal blir också relevant att analysera givet mitt syfte och frågeställning som intresserar sig specifikt för nationsskapande. Det bör också uppmärksammas att det kommer att analyseras två tal från 2015, vilket är av den enkla anledningen att H.M. Konungen höll två nationaldagstal det året. Även om det skulle vara en möjlig utväg att utesluta ett av talen från 2015 finner jag det onödigt att välja en av dem, utan tror istället det kommer gagna analysen att använda samtliga tal då man tydligare får se skillnaden mellan tal beroende på t.ex. vart i landet H.M. Konungen håller dem.

## 6. Analys

Uppsatsens centrum, analysen består av tre huvudkategorier som alla är kopplade till ett årtal var. Kategorierna presenteras i kronologisk ordning där det äldsta talet från 2010 analyseras först. Mer konkret består analysens olika avsnitt främst av citat för att illustrera och konkretisera min analys med förankring i metodologi, teori och tidigare forskning. I analysen kommer alla metodologiska tecken och teoretiska begrepp att skrivas i fetstil för att man lättare ska kunna följa diskursen.

### 6.1 Äktenskapet som en mycket viktig händelse

I juni 2010 gifte sig Kronprinsessan Victoria med Daniel Westling. I detta avsnitt kommer det bland annat illustreras hur mästersignifikanten blir **äktenskap**, samt hur detta kopplas ihop med tecknet **mycket viktig händelse**. Detta leder i sin tur till att Victoria får agera som symbol för nationen. Genom talet syns det också hur **Sverige** blir diskursens nodalpunkt, vilket bland annat illustreras genom hur **Sverige** ges betydelse i förhållande till andra länder. Avslutningsvis diskuteras detta förhållande till H.M. Konungens subjektsposition.

Äktenskapet framträder tidigt i anförandet där H.M. Konungen betonar det som något fundamentalt, inte bara för människan utan också för en hel ätt. Detta syns främst i följande sekvensens:

“I sommar inträffar en annan mycket viktig händelse i ätten Bernadottes historia. Vår äldsta dotter skall gifta sig.” (H.M. Konungen 2010, stycke 6).

I talet och diskursen blir därför **äktenskapet** en mästersignifikant, det vill säga ett tecken som har stor betydelse för diskursen och som många olika tecken kretsar kring (Bergström & Boréus 2012, s. 367). Detta resonemang utvecklas och vävs in tydligare nedan.

“Det räcker att en kort stund betrakta henne och hennes fästman för att förstå att de verkar ganska nöjda och lyckliga över detta beslut. Som föräldrar känner jag och Drottningen en översvallande glädje och värme i denna stund.” (H.M. Konungen 2010, stycke 6)

Här ser man hur Kronprinsessan Victoria och Daniel Westling begripliggörs genom deras (heterosexuella) kärleksrelation. Detta syns främst genom H.M. Konungens sätt att benämna och

ge Daniel Westling betydelse genom tecknet **fästman** vilket (även om det inte syns vid första anblick) också placerar Victoria och Daniel inom den heterosexuella matrisen, som menar att genus och sexualitet är så tätt sammanvävda att de inte kan förstås som enskilda komponenter (Butler 1997, s.67–69). Den underliggande heterosexualiteten bidrar således inte bara till att göra giftermålet begripligt, den begripliggör också Kronprinsessparets motsatta genusroller, i och med att dessa komponenter är så sammankopplade till varandra (Butler 1997, s.67–69).

Detta syns också när H.M. Konungen kopplar deras beslut till något glädjefyllt både för dem som kärlekspar och för sig själv och H.M Drottningen i deras roller som föräldrar. Äktenskapet vävs därför in som något **glädjefyllt** i diskursen och får en speciell och tongivande plats genom dess roll som mästersignifikant. Både i och med dess betydelse för detta anförande men också i och med dess betydelse för nästkommande avsnitt av analysen. Att specifikt Victoria och Daniels äktenskap begripliggörs som något glädjefyllt är också något som Anna Adeniji drar slutsatser kring i hennes forskning (2013) dock då kopplat till dåvarande statsminister Fredrik Reinfeldt uttalande om Kronprinsessparets förlovning.

Sekvensen där H.M. Konungen uttrycker glädje tillför också att normer kan skapas kring vilka känslor man bör känna när ens barn gifter sig. Detta leder i sin tur till att H.M. Konungen använder sin **disciplinerande makt** för att sätta ett gott exempel kring hur man bör agera som förälder i diskursen och vilka känslor och tecken som bör kopplas till äktenskap. (Spade 2015, s. 52–53).

Vidare för att återgå till det stycket som presenterades inledningsvis:

“I sommar inträffar en annan mycket viktig händelse i ätten Bernadottes historia. Vår äldsta dotter skall gifta sig (...) Men, det är också Sveriges tronföljare, Kronprinsessan Victoria, som skall ingå äktenskap med Herr Daniel Westling. Anpassad till en ny tid fullföljs traditionen som grundlades i Örebro för 200 år sedan.” (H.M. Konungen 2010, stycke 6 & 7)

Samtidigt som H.M. Konungen beskriver äktenskapet som något glädjefyllt ser man genom dessa citat nu tydligare än innan hur det blir en angelägenhet för diskursen, på grund av att äktenskapet nu också kopplas ihop med navet i diskursen **Sverige**. I och med detta läser jag det också som att Victoria genom detta får förkroppsliga nationen och kungamakten, på grund av att H.M. Konungen betonar att hon är **Sveriges** tronföljare samtidigt som att det också tidigare betonats att detta är en **mycket viktig händelse** för Bernadotteätten. Att kvinnor i hög utsträckning förkroppsligar

nationen och är en väsentlig del för att föra den vidare genom både giftermål och reproduktion är dock inte något ovanligt utan en viktig byggsten i hur nationer fungerar (Yuval-Davis 1997, s.29). I denna sektion uttrycks detta extra tydligt när Victoria blir symbol för nationen och den svenska monarkin, genom betoningen av att detta är **Sveriges** tronföljare. Vidare går det också se en viss tendens till **vardagsnationalism** i citatet då monarken här understryker att Victoria inte bara är en arvinge av Bernadotte ätten utan också kopplar henne till nodalpunkten **Sverige**, vilket leder till att Victoria och hennes äktenskap blir en angelägenhet för nationen och inte bara för ätten Bernadotte. Genom att uttryckligen koppla Victorias äktenskap till nationen Sverige skapas gemenskap och samhörighet, vilket är kärnan i nationalismens budskap (Billig 1995). Att giftermål görs till en nationell angelägenhet är också något som framkommer i Cecilia Åses forskning (2009) där Åse menar att detta är ett verktyg för kungafamiljen att gång på gång sätta dem i en nationell gemenskap.

“Det är min starka förhoppning att vi alla, inte bara i våra yrkesroller utan också i våra dagliga gärningar, skall verka på samma ansvarsfulla sätt som Karl XIV Johan gjorde.” (H.M. Konungen 2010, stycke 8)

Vidare i talet byggs de nationalistiska tendenserna på, vilket är tydligt i ovanstående sekvens. Detta syns tydligast när H.M. Konungen beskriver hur man bör agera både som privat- och yrkesperson i kontext till Karl XIV och hans ansvarsfulla gärningar. Detta kan ses som ett sätt för honom att använda sin disciplinerande, subtila makt. I detta citat tar de sig i uttryck genom en önskan kring hur man bör verka i samhället, vilket kan tolkas som en metod att skapa underliggande normer kring hur man bör bete sig. Detta utgör i sin tur den grund som den disciplinerande makten vilar på (Spade 2015, s. 52–53). Genom detta försök att skapa normer kommer också nationalistiska tendenserna fram genom det som Michael Billig kallar för **vardagsnationalism**. Detta syns främst genom beskrivningen av folket som ett *vi* vilket i sig skapar en samhörighet. (Billig 1995, s. 175).

“Den ekonomiska krisen som skakat världen kräver också ett ansvarsfullt agerande av regeringar, företag och löntagare. Sverige har klarat sig hyfsat, men vi ingår ju i ett globalt sammanhang och vår ekonomi kan inte isoleras från utvecklingen i omvärlden.” (H.M. Konungen 2010, stycke 13)

I citatet ovan visas den övergripande röda tråden från resten av talet där omvärlden beskrivs som något instabilt och sårbart, medan nodalpunkten **Sverige** i kontrast lyfts upp och beskrivs i mildare termer kring dess påverkan av omvärldens oroligheter. Detta syns främst genom hur tecknet **hyfsat**

kopplas ihop med nodalpunkten **Sverige**. Detta uttryck skapar i sig **vardagsnationalism** i och med det egna landets storhet sätts i kontrast till andras sårbarheter (Billig 1995, s.89).

“Vi har ett tolerant, öppet och inkluderande samhälle. Kulturell och religiös mångfald är en styrka som ger Sverige unika förutsättningar. Ett exempel är att bli en aktiv medspelare i globaliseringen - tänk bara på hur svenskar med ursprung i något annat land kan hjälpa oss att skapa nya nätverk, ge oss nya kulturella impulser och öppna nya marknader.” (H.M. Konungen 2010, stycke 19)

Om man vidare sätter föregående sekvens i kontext till ovanstående citat blir det ännu tydligare hur nodalpunkten **Sverige** utmålas som ett humanitärt och unikt land där nya kulturella impulser ses som en tillgång. Detta leder i sin tur till **vardagsnationalism** i och med att H.M. Konungen ännu en gång målar upp Sverige som något speciellt och på ett sätt bättre än andra länder (Billig 1995, s.89). I detta citat skapas också en ekvivalenskedja mellan **tolerant, öppet, inkluderande, religiös mångfald** och **unika förutsättningar** i och med att dessa saker ses som ett resultat av **Sveriges** existens och förutsättningar.

Bergström och Boréus (2012) beskriver i sin forskning begreppet subjektsposition inom diskursteori som ett sätt att både begränsa och möjliggöra en persons spelrum (Bergström & Boréus 2012, s. 372). H.M. Konungens uttalande kan därmed också förstås som en konsekvens av den subjektsposition som han har vilket, innebär att vara ett ansikte utåt för Sverige både nationellt och internationellt. Givet H.M. Konungens subjektsposition kan han således inte uttala sig negativt om nationen, i och med att det går emot hur han bör och ska agera som Sveriges statschef. Det bör dock sägas att detta inte endast kan appliceras på ovanstående citat utan också på flera avseenden i diskursen.

I denna sekvens har det illustrerats hur Kronprinsessan Victoria genom sitt kommande giftermål både förkroppsligar och för nationen vidare främst genom tecknet **mycket viktig händelse**. I anslutning till detta ser man också hur **vardagsnationalism** skapas genom H.M. Konungens sätt att sätta detta i kontext till betydelsen av nodalpunkten **Sverige**. Avsnittet har också visat hur man kan se detta i relation till tidigare forskning om ämnet. Till sist har kapitlet också visat hur man kan förstå och analysera H.M. Konungens anföranden genom hans subjektsposition som monark, något som också går att applicera på andra delar av diskursen.

## 6.2 Äktenskapet som något glädjefyllt

I juni 2013 gifter sig prinsessan Madeleine med Christopher O'Neill. I denna sektion kommer jag analysera hur äktenskapet vävs in och inkorporeras i H.M. Konungens tal främst genom mästersignifikanterna **glädje** och **giftermål** men också genom tecken som **familj**, **vänner** och **förälskelse**. Detta står i kontrast till tecknet **mycket viktig händelse** som främst kopplades till föregående avsnitt.

“Sommaren kan också vara förälskelsens tid, en tid då man kanske finner kärleken. Det är också då många väljer att gifta sig. En av dessa är i år vår yngsta dotter — Prinsessan Madeleine — som om bara två dagar gifter sig med sin fästman Christopher O'Neill. Att se Dig, vår dotter gifta sig, fyller oss med både glädje och minnen. Glädje över att du funnit kärleken och någon att bygga din framtid med. Minnen över allt vi fått uppleva med dig, från din första blick och ditt första skratt — till den du är i dag.” (H.M. Konungen 2013, stycke 7–9)

Här ser man tydligt hur sommaren blir synonymt med tecken som **förälskelse**, **kärlek**, **giftermål** och **glädje**. Detta tolkar jag därför som ett av talets ekvivalenskedja där **glädje** blir en mästersignifikant i och med dess betydelse och betoning i H.M. Konungens anförande. Det går vidare att utläsa mycket från detta stycke. För att det första kopplas giftermålet till något fundamentalt som väcker minnen, enligt H.M. Konungen. Detta kan tolkas som ett uttryck för den **heterosexuella matrisen** och på ett sätt att i förlängningen disciplinera befolkningen och sätta normer kring vad som är viktigt i någons liv. Den **heterosexuella matrisen** syns tydligast genom H.M. Konungens sätt att sammankoppla och begripliggöra kärlek genom Christopher och Madeleine, vilket i sin tur begripliggör deras genusroller. Detta syns tydligast genom hur H.M. Konungen använder tecknet **fästman**, vilket både betonar deras kärleksfulla relation och Christophers genus. Detta är också den heterosexuella matrisens huvudbudskap; man kan inte förstå genus utan heterosexualitet och vice versa då dessa två ting begripliggör varandra genom kulturella företeelser såsom exempelvis giftermål (Butler 2007, s.67–69).

Samtidigt som giftermålet begripliggör individernas genus skapar H.M. Konungen genom sin **disciplinära makt** också en ordning kring hur man bör agera och känna som individ inför sitt giftermål, vilket också är en likhet till förra talet där mästersignifikanten **glädje** också förknippas med giftermål. Detta gör att man ännu en gång ser hur den disciplinerande makten försöker ta sig in och forma oss som människor, genom språk snarare än fysiskt våld (Spade 2015, s.55). Att prata om kungafamiljens barndom och bakgrund på detta målande sätt är också något som återfinns i det

mediala spektrumet. I sin forskning presenterar Cecilia Åse (2009) ett utdrag från Dagens Nyheter där journalisten skriver nostalgiskt kring Kronprinsessan Victorias förlovning och hur man har fått följa henne genom uppväxten. Detta skapar således också ett *vi* och en gemenskap i och med att kungligheterna görs till något allmängiltigt och en företeelse som angår *alla*.

I nästkommande avsnitt fördjupar H.M. Konungen sin målande bild av att göra giftermålet som något allmängiltigt genom att dra paralleller till honom själv och hans känslor.

“Kanske är det något som alla föräldrar känner? Och som påminner oss om vad livet trots allt handlar om. För vad vore vi utan våra nära och kära. Utan den trygghet och samhörighet som våra familjer skänker oss. “(H.M. Konungen 2013, stycke 10)

I denna sekvens ser man hur tecknet **livet** får betydelse i diskursen genom att det kopplas både till **familj**, **trygghet** och **samhörighet** vilket i sin tur skapar en ekvivalenskedja. I citatet syns det också tydligt hur tecknet **föräldrar** blir en myt i och med dess identitetsskapande egenskap i citatet. Detta tar sig i uttryck genom att H.M. Konungen använder det som en beröringspunkt och något som man ska kunna relatera till. Vidare ur ett teoretiskt plan ser jag denna sekvensen som främst som ett uttryck för H.M. Konungens **disciplinära makt** där han genom att subtilt försöka understryka vad en förälder “kanske” känner också beskriver vad livet handlar om och försöker ge en bild av vad som är rätt eller fel. Att på detta sätt skapa och möjliggöra det som makten (var den än kommer ifrån) anser är rätt genom subtila språkliga handlingar snarare än med fysiskt våld utgör kärnan i hur disciplinerande makt fungerar (Ambjörnsson 2016, s.42–43).

Vidare går det också att utläsa tendenser till **vardagsnationalism** genom uttryck som “oss” och “vi” som skapar en underliggande nationell grupptillhörighet (Billig 1995, s.175). I talet och citatet ovan kan man också se hur språket skapar och möjliggör H.M. Konungen och H.M Drottningen som **nationella symboliska föräldrar**. Detta syns främst genom hur H.M. Konungen ordar “*Kanske är det såhär alla föräldrar känner?*” vilket kan tolkas som ett sätt för H.M. Konungen att sätta sitt föräldraskap i en större gemensam kontext och skapa både familjeideal och föräldrarideal, samtidigt som uttalandet också lägger grund för att H.M. Konungen ska framstå som en slags landsfader som alla ska kunna relatera till (Tornbjer 2002, s.163).

Att göra kungamakten till folklig är också något som Anna Adeniji beskriver och drar slutsatser kring i sin forskning (2013) dock då med fokus på dåvarande statsminister Fredrik Reinfeldts

beskrivning av Kronprinsessan Victorias förlovning. I Reinfeldts uttalande syns det bland annat hur han suddar ut hierarkierna mellan kungamakten och vanliga medborgare och på så sätt gör dem folkliga.

Till sist kopplar H.M. Konungen nodalpunkten **Sverige** till omvärlden för att ännu en gång höja upp nationen, vilket syns tydligt i nästkommande sekvens.

“Det gör att vi i dag oftare kan hålla kontakt med våra närstående. Det gör också att Sverige hörs och syns. Vi är på plats i världen och världen är på plats hos oss. Så knyts banden mellan människor och länder i vår tid. En tid i vilken vårt Sverige framträder som ett land bland många, men som är så speciellt för oss alla som lever i Sverige och har vår framtid här. (...) Låt oss gemensamt känna tacksamhet, tillförsikt och framtidstro i vårt Sverige. Låt oss värna, vårda och ta ansvar för vårt land — men också fortsatt visa den nyfikenhet som framtiden kräver.” (H.M. Konungen 2013, stycke 16–17 & 20)

I detta citat ser man hur tecknet **vårt** användas ett flertal gånger för att skapa en grupptillhörighet, vilket i sin tur skapar **vardagsnationalism** i och med tecknet **vår** egenskap att inringa en grupp. Man ser också hur ekvivalenskedjan **tacksamhet, tillförsikt** och **framtidstro** skapas och tätt samman kopplas med nodalpunkten **Sverige**, vilket man också kan tolka som ett sätt att skapa en grupptillhörighet och på så sätt skapa **vardagsnationalism**. Detta i och med att H.M. Konungen kopplar ihop tecknet **närstående** med vårt land vilket riktar budskapet till att grupptillhörighet har en större betydelse än ens närmaste krets (Billig 1995, s.175). Detta syns speciellt i denna sekvens: “*Vi är på plats i världen och världen är på plats hos oss. Så knyts banden mellan **människor och länder i vår tid***” där H.M. Konungen tydligt väver in hur relationer har betydelse för den internationella arenan och inte bara för en själv. Samtidigt som detta som sagt är en ännu en tydlig invävning av nationell identitet i diskursen visar också denna sekvens på hur H.M. Konungen återigen använder sin informella och disciplinerande makt gentemot befolkningen för att sätta normer kring hur man bör förhålla sig till sin omvärld och samtidigt sätta Sverige på kartan som nation. Det sistnämnda syns extra tydligt i talet genom uttrycket “*Det gör också att Sverige hörs och syns.*” (Spade 2015, s.55).

I denna sektion har det illustrerats hur äktenskapet blir något **glädjefyllt** inte bara för Prinsessan Madeleine utan också för hennes föräldrar. Detta syns mer specifikt när tecknet **giftermål** både



beskrivs och kopplas ihop med minnen och glädje hos H.M. Konungen. Analysen visar vidare hur H.M. Konungen försöker göra sig själv till allmängiltig genom att sätta sitt eget föräldraskap och känslor i kontext till resten av befolkningen och vad det *kanske* också känner. Detta skapar bland annat underliggande normer kring både föräldraskap men också giftermål i sin helhet. Genom hela kapitlet har man också kunnat se hur nationalistiska tendenser strömmat som en röd tråd genom H.M. Konungens tal, vilket skapar **vardagsnationalism**.

### 6.3 Nationen Sverige som humanitär stormakt (och uteslutandet av äktenskapet)

Juni 2015 gifter sig prins Carl-Philip med Sofia Hellqvist. I detta kapitel kommer det beskrivas hur nodalpunkten **Sverige** kopplas ihop med mästersignifikanterna **medborgarskap** och **flaggan**. Denna underkategori innehåller också två tal, ett från Örebro och från Stockholm samma dag. Talen kommer analyseras tillsammans för att ge en tydlig bild av dess likheter inom diskursen. För att talen enkelt ska kunna urskiljas från varandra kommer talet från Stockholm refereras som 2015a och talet från Örebro refereras som 2015b.

På Skansen i Stockholm beskriver H.M. Konungen vikten av nationaldagen och dess betydelse på följande sätt.

“I dag firar vi Sveriges nationaldag. Och vi uppmärksammar flera viktiga symboler för vårt land. (...) Vi firar också den vackra blågula svenska flaggan. Längre kallades den 6 juni för ”svenska flaggans dag”. Jag kommer ihåg alla gånger jag var med och firade den dagen. Flaggan har en stor symbolisk betydelse. Den hissas i våra trädgårdar och vajar från våra balkonger när vi vill fira privata - såväl som nationella högtider.” (H.M. Konungen 2015a, stycke, 2,4 & 5)

**Flaggan** som symbol för nationen får inom diskursen i detta tal en central betydelse vilket leder till att det blir en mästersignifikant. Att flaggan ses som en nations markör är också något som Michael Billig skriver om i sin forskning om **vardagsnationalism**, dock då mer som en subtil markör för nationen och inte den explicita symbol som nu H.M. Konungen tar ställning till. Billig betonar också i sin forskning på samma sätt som H.M. Konungen flaggans symboliska betydelse, samtidigt som Billig också beskriver hur flaggan även har en kommunikativ roll genom att den vid speciella tillfällen kan sprida signaler kring t.ex. ett dödsfall av en viktig person (Billig 1995, s. 39).

Nedan introduceras talets andra mästersignifikant **medborgarskapet** och vikten av det inom nationen. H.M. Konungen beskriver detta tydligt nedan.

“I år – 2015 – lyfter vi också fram en annan viktig symbol: Det svenska medborgarskapet. I år är första året som alla svenska kommuner välkomnar nya svenska medborgare med särskilda ceremonier. Och de flesta väljer att göra det på Sveriges nationaldag. (...) Det är det som medborgarskapet står för: En samhörighet med Sverige, och mellan människor i vårt land. En samhörighet, som inte handlar om varifrån vi kommer, eller när våra förfäder kom hit. Utan om att vi är här nu. Och att vi är med och bygger framtidens Sverige.” (H.M. Konungen 2015a, stycke 9–11)

Här ser man hur H.M. Konungen beskriver vad tecknet medborgarskapet *egentligen handlar om* vilket i diskursen leder till att tecknet **svenska medborgare** förstås som en myt i och med dess identitetsskapande karaktär. Att den blir en myt syns tydligast genom H.M. Konungens sätt att betona dess innebörd för Sverige och hur åhörarna bör se på fenomenet. Genom detta uttalande skapas därför en sorts kulturell gemenskap som också sätter ramar för vad hur man bör vara som svensk inom det kulturella ramarna, vilket också är något som Yuval-Davis inom sin beskrivning av medborgarskapets normerande verkan för nationen betonar utgör en av medborgarskapets funktioner (Yuval-Davis 1997, s.84–90). Detta skulle man vidare också kunna tolkas som ett sätt för monarken att använda sin disciplinerande makt för att sätta kulturella ramar för nationen och hur medborgarna bör se på nationen Sverige och medborgarskapet (Spade 2015, s.52–53).

Vikten av medborgarskap tas också upp i talet från Örebro samma dag, dock nu med mer vikt kring tecknet **nya medborgare** och de som har **fått svenskt medborgarskap**

“Staden har även på kort tid givit plats åt många nya medborgare (...) Och jag har även deltagit i kommunens medborgarceremoni för de som i år fått svenskt medborgarskap” (H.M. Konungen 2015b, stycke 4 & 13)

Samtidigt som H.M. Konungen betonar vikten av medborgarskapet gör han också samtidigt subtilt skillnad på nya medborgare och infödda medborgare genom att endast betona de som blir medborgare genom vilja och genom att upphöja nationen till en humanitär stormakt som tar ansvar för folk på flykt, vilket är synligt i nästkommande sägning.

“Alla barn vaknar inte i sköna sängar och kan obehindrat gå ut och leka i en vacker stadspark. Många vaknar i stället rädda. Några har flytt med sina familjer från krig och terror. 50 miljoner

människor i världen är på flykt just nu. Det är fem gånger mer än Sveriges befolkning. Men vårt land har sträckt ut en hjälpande hand och ger plats åt några av alla dessa flyende människor. En del av dem kommer hit, till Örebro län och stad. De möts av medmänsklighet och gästfrihet. Det är också en anledning att i dag, på nationaldagen, kan känna stolthet för att vi bor i Sverige.” (H.M. Konungen 2015b, stycke 12 & 13)

Detta uttalande sätter diskursen på sin spets och skapar en rubbning. Vi:et blir nu villkorat i och med att det finns ett ”vi” som ska vara stolta att vi tog emot (flyktingarna) och ett ”dem” som fick ta emot gästfrihet och medmänsklighet. Detta styrker distinktionen mellan nya medborgare och infödda medborgare. Att medborgarskapet är villkorat av bland annat ens etnicitet, utländska härkomst och religion är också något som Yuval-Davis betonar i sin beskrivning av medborgarskapets komplexitet inom nationen, vilket stödjer distinktionen mellan vi:et och varför det är en kärna för att förstå medborgarskapets plats i diskursen (Yuval-Davis 1997, s.68). Detta syns tydligast genom att tecknet **medborgare** nu blir ett element genom H.M. Konungens distinktion mellan infödda och nya medborgare. Detta leder förutom till det rent diskursiva vidare till ett raster av **vardagsnationalism** där vi och dom betonas ytterligare och på ett mer komplext sätt. Att benämna detta som konflikt kan verka löjväckande, i och med att dess existens och mening inte tillskrivs lika mycket betydelse som t.ex. i den politiska diskursen. Samtidigt är det en av nationalismens starkaste vapen att verka genom subtila processer för att få igenom sitt budskap (Billig 1995, s.176), vilket också är varför jag tillskriver det betydelse för diskursen. Det bör dock betonas att detta inte kan ses som en antagonism inom diskursen, i och med att Bergström och Boréus (2012) i sin beskrivning av diskursteori betonar att antagonism bör ses som ett sorts ”krig” mellan språkets betydelser och något som *ständigt* utsätts för drabbning (Bergström & Boréus 2012, s.369). I och med att materialet inte ger belägg för att detta skulle vara ett konstant och återkommande fenomen inom diskursen. Drar jag också slutsatsen att det skulle behövas mer material för att eventuellt se om denna antagonism inom diskursen skulle uppstå.

H.M. Konungen avslutar sedan båda talen genom att betona flertal av Sveriges positiva sidor. Detta är tydligast beskrivet genom följande sekvens:

“Vi har så mycket att vara tacksamma för i Sverige. Vi har Fred. Vi har Demokrati. Vi har Välstånd. (...) Den blågula flaggan. Det svenska medborgarskapet. Och den ljusnande framtid som vi alla är med och skapar tillsammans. Dessutom har vi det nordiska ljuset. Den klara luften. Det rena vattnet! Ja – vi har verkligen mycket att fira på vår nationaldag! (H.M. Konungen 2015a, stycke 23 & 24)

Liknande resonemang ser man också i Örebro Talet samma dag men där H.M. Konungen lägger till “*Runt om i världen pågår oro och krig.*” (H.M. Konungen 2015b, stycke 11) för att styrka sitt

resonemang. I detta citatet ser man hur mästersignifikanterna **flaggan** och **medborgarskapet** kopplas ihop med tecken som **ljusnande framtid** och **alla**. I denna sekvens är också flaggan och medborgarskapet ännu en gång ett viktigt tecken i och med dess nyckelfunktion för diskursen. Även här syns tecknet **demokrati** i talet från Skansen i Stockholm samtidigt som det sätts i kontext till en orolig omvärld där det därför återigen skapas **vardagsnationalism** i och med att nodalpunkten **Sverige** höjs upp genom en jämförelse med omvärlden. (Billig 2015, s. 89). Detta kan man också se ske i H.M. Konungens nationaldagstal från 2010.

I detta avsnitt har analysen visat hur mästersignifikanterna **medborgare** och **flaggan** blir H.M. Konungens största fokus. Medborgare förstås som något som skapar gemenskap samtidigt som en närmare analys av det H.M. Konungen säger visar att de också skapar en distinktion mellan olika medborgare, främst genom betoningen av **nya** medborgare och Sveriges medmännisklighet gentemot dem. Detta skapar i sin tur en subtil konflikt kring meningen av detta tecken inom diskursen, där talen visar hur H.M. Konungen gör skillnad på nya och infödda medborgare. Den andra mästersignifikanten **flaggan** visar sig och beskrivs inom diskursen som en viktig och stolt symbol för nationen, vilket H.M. Konungen gång på gång beskriver vikten av, sett genom Billigs beskrivning om flaggans betydelse för nationen.

## 7. Slutsatser och sammanfattande diskussion

I detta avsnitt kommer denna genusvetenskapliga studie att sammanfattas parallellt med en presentation av slutsatserna från analysen. Kapitlet kommer sedan att avslutas med ett förslag kring hur framtida forskning i fältet kan fortskrida.

Min första frågeställning löd: *Hur vävs kungligt äktenskap in i en nationell identitet i de nationaldagstal som H.M. Konungen Carl XVI Gustaf har hållit de år som hans barn har gift sig?* Slutsatser kring detta kan dras särskilt från analysens två första delar, där H.M. Konungen betonar att äktenskapet inte bara är viktigt för brudparet utan också ger det betydelse för nodalpunkten Sverige, vilket på så sätt väver in det i den nationella identiteten. Detta tar sig också specifikt uttryck genom H.M. Konungens sätt att försöka skapa ett samband mellan sitt eget föräldraskap och andras föräldraskap. Detta blir samtidigt ett uttryck för H.M. Konungens disciplinerande makt genom beskrivningen av hur man *bör känna* inför sitt barns giftermål. Vidare syns detta också tydligt när H.M. Konungens kopplar ihop nodalpunkten Sverige med Kronprinsessan Victoria och Daniel Westlings kommande äktenskap, och därmed väver in denna händelse som mycket viktig både för nationen Sverige och Bernadotteätten. Analysen har slutligen visat hur äktenskapet samtidigt som det vävts in i den nationella identiteten också har reproducerat den heterosexuella matrisen, främst genom att begripliggöra prinsessornas partners som fästmän.

Vidare kan slutsatsen dras till bakgrund av ovanstående att **äktenskapet** blir ett moment i diskursen. Det förstås som något av de viktigaste händelserna, en milstolpe, i en människas liv. Samtidigt beskrivs äktenskapet också som något glädjefyllt. Det är också tecknet glädjefyllt som gör att äktenskapet läses fast i diskursen och förstås på ett entydigt sätt, och således blir till ett moment inom diskursen.

Det är i studiens tredje analytiska kapitel som analysen blir extra intresseväckande och komplex. Istället för att prata om mästersignifikanten **äktenskap** som något fundamentalt byts tecknen i analysens tredje kapitel, i kontrast till de två första delarna av analysen ut mot utsagor om medborgarskap, den svenska flaggan och demokrati. Det sker således med bakgrund till detta en så kallad *diskursiv vändning* i och med att diskursen nu tar en helt ny riktning än tidigare. Det kan också konstateras att det finns en avgörande skillnad vad gäller Carl-Philips giftermål gentemot

prinsessornas giftermål. Detta leder också till varför svaret på min huvudsakliga frågeställning har kunnat besvarats under analysens två första avsnitt som behandlar åren då prinsessorna gifte sig, men inte fått stöd inom studiens tredje avsnitt i och med att giftermålet inte lyfts fram inom de talen.

Min andra frågeställning löd: *Hur förstås detta [kungligt äktenskap och hur det vävs in i en nationell identitet] gentemot monarkins disciplinerande makt?* Studien visar att H.M. Konungen skapar normer kring både föräldraskap och giftermål. Den disciplinerande makten kopplat till äktenskapet visas i synnerhet genom tecknet **glädjefyllt** som skapar normer kring hur Sveriges medborgare bör känna kring giftermål i allmänhet och kungligt giftermål i synnerhet. H.M. Konungen uppmanar också ideligen åhörarna till olika handlingar, inte endast kring normer om föräldraskap och giftermål utan också kring hur man bör agera som medborgare. Dessa uttalanden skapar således normer i samhället som sätter ramarna kring hur man bör uppföra sig inom nationen Sverige, något som beskrivs som kärnan i hur den samtida disciplinerande makten verkar (Ambjörnsson 2016, s. 42–43).

Ur ett bredare perspektiv går det också att göra slutsatser kring diskursen i sin helhet. Där jag tolkar diskursen som en **hegemoni** på grund av att det är mycket lite diskussion kring kungahusets varande eller icke varande i det rådande debattklimatet. Som jag också beskrev i inledningen är det svårt att kritisera monarken för att det i förlängningen skulle ses som en kritik mot nationen (Åse 2009, s.37–41). Det som min undersökning dock har visat är att det inom diskursen 2015 skapas en viss konflikt om myten svensk och dess innebörd kopplat till främst medborgarskap. Medborgarskap går från att vara ett tecken till att bli ett element på grund av att det skapas en subtil fränkoppling mellan nya och infödda medborgare. Att detta element dock skulle gå till att bli en diskursiv antagonism är svårt att se genom endast detta begränsade material, utan är något som skulle behövas ytterligare material för dra slutsatser kring. Man skulle också kunna förstå detta som ett uttryck för nationalismens kärna sammanvävt med H.M. Konungens unika subjektsposition. Nationalismen har aldrig velat verka framfusig menar Billig (1995) i sin forskning och H.M. Konungen kan samtidigt inte heller uttala sig för tvärt om dessa sorters företeelser. Slutsatsen kan därför dras att endast denna subtila distinktionen uppstår på grund av att det är en del av både H.M. Konungens och nationalismens grund.

Jag skulle också vilja belysa insikten om att denna studie har kommit att avhandla mycket mer än hur kungligt äktenskap vävs i en nationell identitet. På grund av att studiens tredje analytiska avsnitt

innehåller en avsaknad av äktenskapet, har istället slutsatser kring bland annat medborgarskapets och flaggans plats inom diskursen fått ta plats. Avsaknaden av äktenskap i detta avsnitt behöver för den delen inte ses som något ofördelaktigt, tvärtom säger tystnaden också något i detta sammanhang. Givet studiens syfte har slutsatser kring tystnaden dock inte kunnat dras. Utan kan istället ses som en möjlighet att bygga vidare på studien. Genom ett mer omfattande teoretiskt ramverk och material skulle det gå att dra slutsatser kring varför H.M. Konungen väljer att inte nämna äktenskap de året hans son gifter sig samtidigt som äktenskapet blir en omfattande del av anförandet de år hans döttrar gifter sig.

Till sist om man ska se bortom materialet - ur ett större genusvetenskapligt teoretiskt perspektiv kan man se hur analysen aktualiserar och begripliggör Tornbjers teorier och slutsatser från 1900-talets första hälft kring nationellt symboliskt föräldraskap även i en samtida kontext. Detta syns främst under kapitlet *äktenskap som något glädjefyllt* där H.M. Konungen försöker sätta sig själv i en vardaglig kontext och fråga sig själv om det han känner är en del av en allmän diskurs kring hur man känner när ens barn gifter sig, vilket begripliggör H.M. Konungen och H.M Drottningen som nationens symboliska föräldrar.

Jag vill avsluta min uppsats med att blicka framåt i horisonten och föreslå vad framtida forskning kan ta med sig av mina resultat och bygga vidare på. Det finns givetvis många studier som skulle kunna utgå från denna studie, och många sätt att utvidga min studie för att få fler djupgående resultat om diskursen. Studien skulle därför exempelvis kunna utvidgas genom att t.ex. jämföra kungahus i flera länder för att se om det finns något internationellt mönster kring denna diskurs. En skulle också kunna analysera fler nationaldagstal för att se om det finns förändring över tid hos vissa företeelser inom diskursen.

# Källförteckning

## Tryckta källor

Ambjörnsson, Fanny (2016). *Vad är queer?* 2. utg. Stockholm: Natur & kultur

*Royal love: gender, power, and national identity in the Swedish crown princess wedding* - Adeniji, Anna i (2013) *Love: a question for feminism in the twenty-first century*. s. 48–62

Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.) (2012). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3., [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Billig, Michael (1995). *Banal nationalism*. London: Sage

Butler, Judith (2007). *Genustrubbel: feminism och identitetens subversion*. Göteborg: Daidalos

*Situated Knowledges: The science question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective* - Donna Haraway i Harding, Sandra (2003, red.). *The Feminist Standpoint Theory Reader: Intellectual & Political Controversies*. London: Routledge.

Ganetz, Hillevi (2017). Drottningens kropp och vetenskapens pris. *Tidskrift för genusvetenskap*. 2017(38):3, s. 31–52

Laclau, Ernesto & Mouffe, Chantal (1985). *Hegemony & socialist strategy*. London: Verso

Lykke, Nina (2009). *Genusforskning – en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*. Stockholm: Liber.

Lööv, Anna Olovdotter (2014). *Maskulinitet i feminismens tjänst: dragkingande som praktik, politik och begär*. Diss. Lund: Lunds universitet, 2014

Jansson, Maria, et al. 'Kön och nation i vardag och vetenskap'. *Statsvetenskaplig tidskrift*, no. 3, 2007, pp. 241–258, <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-14647>.



Spade, Dean (2015). *Normal life administrative violence, critical trans politics, and the limits of law*. Revised and expanded edition. Durham: Duke University Press

Tornbjer, Charlotte (2002). *Den nationella modern: moderskap i konstruktioner av svensk nationell gemenskap under 1900-talets första hälft*. Diss. Lund: Univ., 2002

Yuval-Davis, Nira (1997). *Gender & nation*. London: Sage

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

Åse, Cecilia (2009). *Monarkins makt: nationell gemenskap i svensk demokrati*. Stockholm: Ordfront

## Digitala källor

<https://www.expressen.se/nyheter/inloggad/debatten-rasar-nar-kungen-har-asikter/>

Vetenskapsrådet. (2017) *God forskningssed* <https://www.vr.se/analys-och-uppdrag/vi-analyserar-och-utvarderar/allapublikationer/publikationer/2017-08-29-god-forskningsсед.html>

<https://www.kungahuset.se/kungafamiljen/hmkonungcarlxvigustaf/tal/hmknationaldagstal19881997/hmkonungenstalinorrkopingden6juni1995.5.533b0c18164836d0d0b2afbf.html>- H.M. Konungens tal i Norrköping 6 juni 1995

<https://www.kungahuset.se/kungafamiljen/hmkonungcarlxvigustaf/tal/hmktal2015/hmkonungenstalpaskansenden6juni2015.5.751c664a14d8a76c833445.html> - H.M. Konungens tal på Skansen den 6 juni 2015 (H.M. Konungen 2015a)

<https://www.kungahuset.se/kungafamiljen/hmkonungcarlxvigustaf/tal/hmktal2015/hmkonungenstaliorebroden6juni2015.5.751c664a14d8a76c83341e.html> - H.M. Konungens tal i Örebro den 6 juni 2015 (H.M. Konungen 2015b)

<https://www.kungahuset.se/kungafamiljen/hmkonungcarlxvigustaf/tal/hmktal2013/hmkonungenstalpaskansenden6juni2013.5.4ea495e313c19c119aa6b1f.html> - H.M. Konungens tal på Skansen den 6 juni 2013

<https://www.kungahuset.se/kungafamiljen/hmkonungcarlxvigustaf/tal/hmktal2010/hmkonungenstalpaskansenden6juni2010.5.130af452128eff9afdd80002321.html> - H.M. Konungens tal på Skansen den 6 juni 2010

## Lagtext

SFS 1974:152. *Regeringsformen*

SFS 1810:0926. *Successionsordningen*